

‘Méér impact, mínder zwerfafval’

Beleidsplan 2023 - 2026

Stichting Zwerfie Rotterdam

1. Inleiding

Stichting Zwerfie Rotterdam heeft grote ambities. Wij willen minder zwerfafval, schone wateren en afvalvrije stadsnatuur. Daarvoor is méér impact nodig. In dit eerste Beleidsplan van Stichting Zwerfie Rotterdam staan de speerpunten beschreven om impactvoller te worden in de komende drie jaar. Wij willen voort op de ingeslagen weg en streven tegelijk naar professionalisering, zodat bestaande activiteiten duurzaam kunnen worden voortgezet.

Dit is de eerste bestuursperiode van de stichting, maar het zijn niet de eerste jaren uit het bestaan van Zwerfie Rotterdam. Het vrijwilligersinitiatief timmert vanaf 2016 aan de weg en heeft al veel bereikt, zoals het lokale oplaatverbod voor ballonnen, het op de kaart zetten van statiegeldontduiking, stoppen van lekkages van huishoudelijk afval, een sterke bijsturing van het lokale zwerfafvalbeleid en natuurlijk het vullen van duizenden vuilniszakken zwerfafval. Op de website van Zwerfie Rotterdam leest u meer over de successen tot nu toe.

Maar we zijn er nog lang niet. Meer dan zestig procent van alle plastics ooit geproduceerd op aarde is van na de laatste eeuwwisseling en de productie stijgt elk jaar. Plastic zit in de menselijke voedselketen en in de lucht. Wij eten, ademen en drinken letterlijk ons eigen afval. We kunnen desondanks niet de ogen sluiten voor de geneugten van kunststof. Het is goedkoop, sterk, licht, in allerlei vormen te gebruiken, houdt voeding houdbaar, is vocht dicht en het geeft geen stoffen af aan producten die erin worden verpakt. Het is zó sterk en duurzaam dat het voor eeuwig blijft bestaan. In de afgelopen 100 jaar hebben wij daardoor van de aarde een vuilnisbelt gemaakt. Afvalreductie, ander materiaalgebruik en betere recycling zijn absoluut noodzakelijk om de hoeveelheid zwerfafval in Rotterdam én op onze aarde te beteugelen.

Zwerfie Rotterdam wil dat wij zuinig omgaan met het ecosysteem. Toekomstbestendig. Niet alleen in woorden, maar vooral in daden. Laat dat laatste nou precies de mentaliteit zijn waar Rotterdamers zo trots op zijn. In die lokale traditie gaan wij verder voor méér impact en mínder zwerfafval.

Ingrid Duindam,
Voorzitter Stichting Zwerfie Rotterdam

Foto: Coördinator Ivo Rodermans in de Maashaven.

2. Stichting

Stichting Zwerfie Rotterdam is op 14 augustus 2023 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Ons statutaire doel is:

1. Het verminderen van (zwerf)afval en de ecologische schade daarvan.
2. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het hiervoor genoemde doel in de ruimste zin verband houden of daarvoor bevorderlijk kunnen zijn.
3. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het opruimen van (zwerf)afval, voorlichting geven, lobby voor maatregelen en beleidswijzigingen, het initiëren en uitvoeren van projecten, advisering, (uit)voeren van campagnes, inspreken bij overheidsorganen en zo nodig door het indienen van beroeps- en bezwaarschriften en het voeren van procedures.

Foto: Oprichting van Stichting Zwerfie Rotterdam bij de notaris.

Het woord Zwerfie is een samentrekking van de woorden selfie en zwerfafval. Een 'zwerfie' is dus letterlijk een foto van een opgeraapt stuk zwerfafval, maar het woord wordt ook breder gebruikt voor het opgeraapte item zelf. Het begrip zwerfie staat sinds enige jaren in de Van Dale. Zwerfie Rotterdam heeft bewust gekozen voor de naam, omdat laten zien wat je opruimt door het maken én delen van een #zwerfie via sociale media afzenders bewust maakt van de negatieve impact van hun verpakkingen en zorgt voor publieke druk. Het zichtbaar opruimen van zwerfafval geeft bovendien recht van spreken om van afzenders te verlangen de hoeveelheid te beperken. Dat kan door overbodige verpakkingen te schrappen en door het verduurzamen van verpakkingsmaterialen, zodat de ecologische schade minder groot is als het in de natuur terecht komt. Maar ook door retoursystemen, levensduurverlenging en door recycling.

3. Organisatie

Zwerfie Rotterdam is in 2016 gestart als vrijwilligersinitiatief zonder rechtsvorm. Het aantal vrijwilligers is sindsdien gegroeid tot ruim 175 in heel Rotterdam. Zij nemen deel aan opruimacties, doen zwerfafvalonderzoek of ruimen individueel de eigen woonomgeving op met opruimmaterialen in langdurige bruikleen. Een klein aantal vrijwilligers is ook betrokken bij het vormgeven van lobby richting bedrijven en overheden om de hoeveelheid zwerfafval te beperken of is aangehaakt bij een specifiek deelonderwerp, zoals peukenoverlast. Ivo Rodermans, de initiatiefnemer en oprichter van de stichting, is tevens de organisatorische kracht en woordvoerder van Zwerfie Rotterdam. Het bestuur bestaat uit Ingrid Duindam (voorzitter), Peter Klaverstijn (penningmeester) en Marianne de Swart (secretaris), allen zwerfafvalopruimers (op de website www.zwerfierotterdam.nl leest u meer over hun drijfveren). Het streven van het bestuur is om op koers voort te bouwen, zowel qua visie als in praktische zin.

4. Visie

Zwerfie Rotterdam ziet opruimen als een nuttig, maar noodzakelijk kwaad. Wij zijn gemotiveerd om afval uit het ecosysteem te redden, maar het is beter als de hoeveelheid afval slinkt. Daarom jagen wij oplossingen na bij de bron. Maar is de consument nou de bron of de producent? Eén ding is zeker: het is effectiever om één producent te veranderen dan miljoenen consumenten. Daarom richten wij onze lobby op afzenders van producten en verpakkingen. Dat kunnen winkels zijn, maar ook producenten of marktkooplui. Dit vertelt echter niet het hele verhaal. Een bron kan ook een bedrijf zijn verder in de afvalketen of zelfs aan het einde, dat bijvoorbeeld afval in het ecosysteem lekt.

Zwerfafval bestaat uit een veelheid aan fracties. Daarom zijn dus ook een veelheid aan kleine acties en oplossingen nodig. Dat betekent concreet dat de lobby zich richt op vele productgroepen. Daarbij hebben wij het besef dat óók afval dat keurig in een afvalbak wordt weggegooid vroeg of laat alsnog in het ecosysteem kan komen, bijvoorbeeld door export naar andere landen waar het laagwaardig kan worden verbrand of gedumpt. Daarom beschouwen wij de volledige afvalketen en willen wij bewoners en consumenten bewust maken van het nut om zo min mogelijk afval over te houden. Afvalreductie is mede een speerpunt bij het verminderen van zwerfafval.

Wij richten ons ook op overheden, die met regelgeving kunnen zorgen voor een gelijk speelveld voor het verpakkende bedrijfsleven, waardoor bijvoorbeeld innovatie wordt gestimuleerd, inzamelsystemen verbeteren of de materiaalkeuze wordt beïnvloed. De gemeente Rotterdam kan lokaal de hoeveelheid zwerfafval ook verminderen. Wij doen daarvoor voorstellen. Denk bijvoorbeeld aan het vastleggen van plasticvrije terrassen in lokale regelgeving. Wij willen een schone aarde, te beginnen in Rotterdam, maar ook elders op de wereld waar ons lokale afval alsnog in het ecosysteem kan achterblijven.

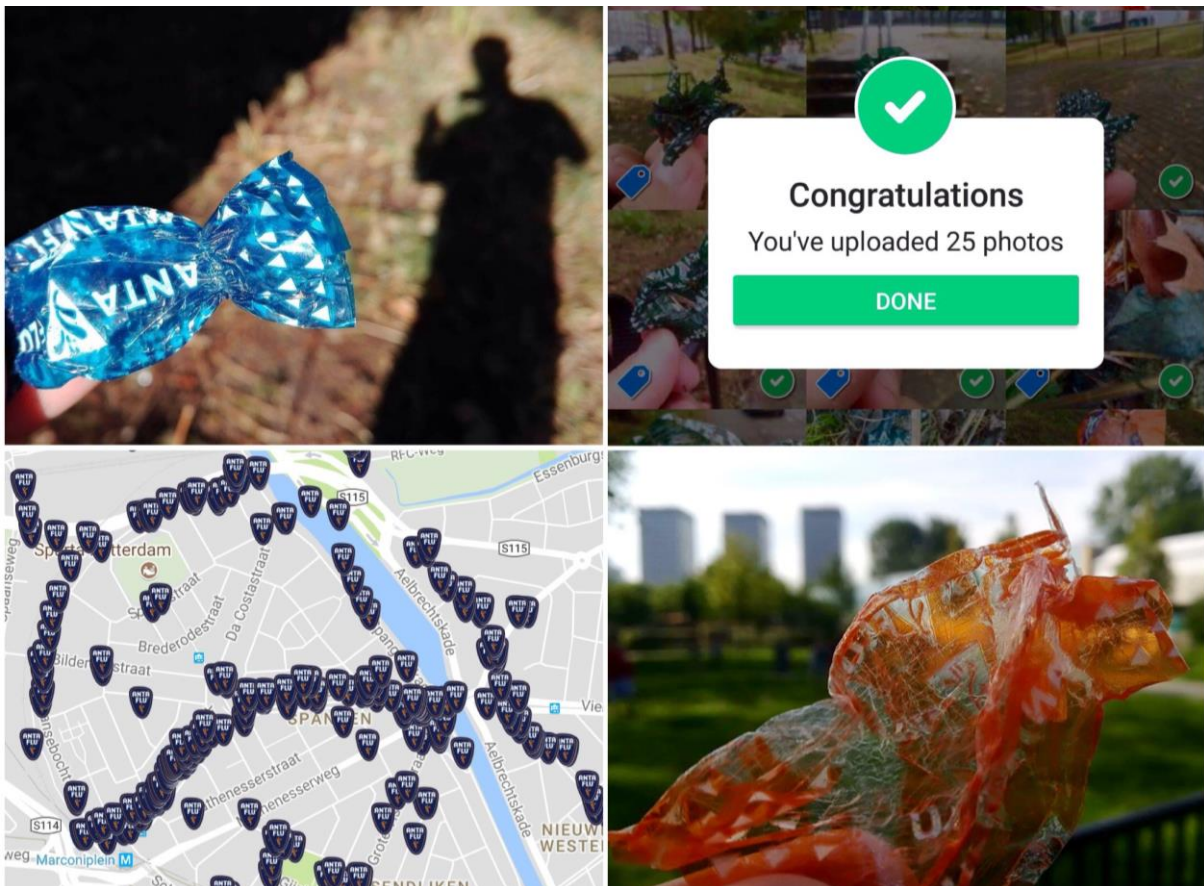

Foto: Dankzij zwerfafvalonderzoek naar plastic wikkels van Anta-flu is het snoepje nu verpakt in papier.

De producentenverantwoordelijkheid staat zoals gezegd centraal in de visie van Zwerfie Rotterdam en daaruit volgt het aanspreken van bedrijven, maar ook aanspreken van inkopers van producten op hun mogelijkheden tot verandering. We houden de spiegel voor en vragen om actie. Dit is al succesvol

gebleken. Een lijst met successen uit de afgelopen jaren staat op de website www.zwerfierotterdam.nl. De stichting wil deze strategie voortzetten door opruimactiviteiten te blijven gebruiken als kracht om verandering teweeg te brengen bij de bronnen van zwerfafval. Of dit nu een producent is, een riool-overstort of een consument die de keuze kan maken tot afvalreductie en anders consumeren.

Consumenten die dingen wegwerpen zijn niet de directe doelgroep van Zwerfie Rotterdam. Maar we willen wel graag dat de troep uit de natuur verdwijnt. Als het gaat om opruimen van zwerfafval richten wij ons daarom op mensen die wij intrinsiek kunnen motiveren om op te ruimen en zo onderdeel te worden van de oplossing. Zwerfafval heeft immers geen eigenaar meer. Het is daarmee van iedereen, dus ook van jezelf. Je kunt je storen aan gebrekkige opvoeding van anderen en een mening verkondigen over hoe andere mensen moeten veranderen, maar dat leidt tot teleurstellingen en frustratie. Jezelf veranderen is veel makkelijker en meedoen met de oplossing leidt veelal tot positieve gevoelens en emoties. Dat laatste is cruciaal om enthousiast aan de lat te blijven staan. Door gemotiveerde mensen aan te sporen bereiken wij met onze communicatie indirect ook de veroorzakers, maar houden we de boodschap positief.

Onze communicatielijn volgt uit bovenstaande. Op onze sociale media zijn dus geen klachten te lezen over troep die anderen maken. Wij zijn daarentegen blij en tevreden met alles dat wij uit de natuur halen. Een groot aantal vuilniszakken vullen bij een opruimactie is geen schande (omdat er zoveel lag), maar vreugde (omdat het er niet meer ligt).

5. Mediabeleid

Aandacht in de media is geen doel op zichzelf. Bij politieke lobby kan het zelfs schade toebrengen aan een proces. Zwerfie Rotterdam is zich bewust van de voor- en nadelen van media-aandacht en probeert dit middel in te zetten indien het een positieve bijdrage levert om zwerfafval te verminderen. Dat kan bijvoorbeeld door media op te zoeken als breekijzer, nadat andere wegen vruchteloos zijn gebleken. Desondanks werken wij liever aan het kweken van intrinsieke motivatie bij bedrijven en overheden. Dat lukt in eerste aanleg het beste door bilateraal direct contact, denken wij. Publieke speldenprijkes behoren desondanks ook tot de middelenmix die wij (doelbewust) inzetten.

Zwerfie Rotterdam heeft een eigen website (vernieuwd begin 2023) en gebruikt ook sociale media om direct en indirect te communiceren met bedrijven, politici en consumenten. Deze kanalen hebben (gedeeltelijk) als doel om mensen te informeren over activiteiten, om opruimen en afvalreductie te stimuleren, misstanden bespreekbaar te maken en soms ook om publieke verontwaardiging teweeg te brengen als lans voor verandering. Wij geloven in zichtbaarheid. Laten zien dat je opruimt en wat je opruimt. En daarbij te prikkelen dat het anders kan.

6. Samenwerking

Zwerfie Rotterdam wil zwerfafvalrapers in Rotterdam verbinden. Dat is nodig, want veel opruimers zijn solisten. We maken als beweging méér impact door afstemming, gezamenlijke campagnes en door gerichte lobby op thema's. Daartoe heeft Zwerfie lokaal het initiatief genomen tot een netwerk, waarin mensen elkaar kennen en contact hebben. We houden elkaar op de hoogte en weten elkaar te vinden als gezamenlijk optrekken meerwaarde heeft. Daarnaast werken wij samen met bewonersorganisaties, welwillende bedrijven, gemeentelijke diensten (waarbij wij ons het recht voorbehouden om kritisch te zijn op het beleid), wetenschappers en relevante professionals en stichtingen in de stad, waarmee wij kunnen optrekken om onze doelstelling dichterbij te brengen.

Op landelijk niveau is samenwerking eveneens cruciaal. Zo maakt Zwerfie Rotterdam onderdeel uit van de Plastic Avengers, een samenwerkingsverband van lokale initiatieven onder leiding van Merijn Tinga en Dirk Groot, waarin wij gezamenlijk optrekken in campagnes richting landelijke overheid. Daarnaast werken we samen met landelijke organisaties zoals Recycling Netwerk Benelux, GoClean, ILT en bijvoorbeeld met het IVN. Ontmoeting in ontspannen sfeer is eveneens relevant om elkaar makkelijker

te kunnen vinden en als nodig op afstand samen te kunnen werken op dossiers. Om die reden zijn wij betrokken bij een landelijke netwerkborrel van plastic activisten en wisselen wij data en kennis uit met andere zwerfafvalgroepen.

Foto: Bekendmaking winnaar Spronck-prijs tijdens de Plastic Avengers-conferentie. Zwerfie is tweede.

Zwerfie Rotterdam kiest er bewust voor om niet samen te werken met producenten van nieuw plastic en verpakkingen en geen geld aan te nemen van het verpakkende bedrijfsleven. Wij willen voorkomen dat samenwerking leidt tot groenwassen van deze bedrijven, terwijl hun bedrijfsmodel stoelt op het vergroten van productie en daarmee tot het verdiepen van afvalproblematiek. In de politieke lobby van het verpakkende bedrijfsleven, blijkt hun agenda veelal gericht op 'mee-tribbelen' met maatregelen die problematiek juist zouden kunnen verminderen. Denk hierbij aan het dossier statiegeld-uitbreiding. Dit neemt niet weg dat wij oog hebben voor positieve ontwikkelingen bij supermarkten, verpakkers en producenten. Wij zijn positief-kritisch met hoop op verbetering.

7. Onkosten

De afgelopen zeven jaar bleven de onkosten van Zwerfie Rotterdam beperkt tot uitgaven voor drankjes en versnaperingen tijdens opruimacties en kosten voor bijvoorbeeld webhosting. Materialen zijn veelal geschonken door de gemeente Rotterdam. Alle niet gedekte uitgaven zijn als gift ingebracht door de vrijwillig coördinator en tevens oprichter, Ivo Rodermans.

Daarnaast zijn voor een aantal projecten subsidies aangevraagd voor materiaalkosten, bijvoorbeeld voor het plaatsen van leenkasten voor opruimmaterialen in de buitenruimte en kosten voor het aanbrengen van clean graffiti in straten. Deze subsidies zijn administratief door derden geïncasseerd en ook door hen uitgegeven voor de gemaakte onkosten. Nu Zwerfie Rotterdam een rechtspersoon is geworden zal deze situatie voor toekomstige projectaanvragen veranderen. Wij hebben het voornemen om projectgelden zelf te gaan beheren. Dit bespaart een percentage voor handelingskosten en maakt aanvragen mogelijk bij fondsen die een inschrijving bij de Kamer van Koophandel verlangen. Ook kan de stichting donaties ontvangen, waardoor wij meer armslag krijgen om onze doelen dichterbij te brengen. Zwerfie Rotterdam streeft ernaar om nagenoeg 100% van de inkomsten te besteden aan de doelstelling. Dat betekent dat we niet kiezen voor een fysiek kantoor en andere onnodige overhead. We behouden ons desondanks het recht voor om een minimaal percentage van de inkomsten uit te geven aan onvermijdelijke kosten, zoals banktarieven, communicatiemiddelen, een boekhoudsysteem en webhosting.

Het bestuur kiest ervoor om arbeidsuren binnen projecten prioritair uit te besteden aan de bestaande (vrijwillig) coördinator en tevens oprichter van Stichting Zwerfie Rotterdam. Hij zal in de praktijk nog altijd vrijwillig werk blijven verzetten, maar om de slagkracht van Zwerfie Rotterdam te vergroten is het noodzakelijk dat de coördinator vrijgesteld kan worden van overig betaald werk. Dit zorgt voor een betere balans tussen werk en privé, waarmee het welzijn van de coördinator is gediend en daarmee

diens duurzame inzet is gegarandeerd en derhalve voortzetting van activiteiten die binnen de verantwoordelijkheid van de stichting vallen. De coördinator wordt door de stichting in de mogelijkheid gesteld om vanuit zijn goede reputatie als initiator van Zwerfie Rotterdam ook aanvullende opdrachten te verwerven. Omdat hij nu al op eigen titel een aantal opdrachtgevers heeft, is geen sprake van verkapt werkgeverschap.

8. Huisstijl

De stichting streeft ernaar om de huisstijl tijdens de looptijd van dit beleidsplan te upgraden. Nu bestaat de huisstijl uit een logo en een vaste set kleurcodes. Wij hebben de wens om het logo te updaten en ook het aantal huisstijlproducten uit te breiden met minimaal digitaal briefpapier, een sjabloon voor flyers (en andere vormgevingsproducten) en inrichtingsmiddelen voor een stand, waarbij ook vlaggen inbegrepen kunnen zijn. Als de nieuwe huisstijl eenmaal is ontwikkeld, kan dit ook binnen andere projecten worden toegepast en ingezet. Denk bijvoorbeeld aan opdruk van een bootje of de aankleding van een Zwerfie-museum.

9. Activiteiten

Zwerfie Rotterdam heeft de afgelopen jaren als bewonersinitiatief zonder rechtsvorm een breed palet aan activiteiten ontwikkeld die de stichting graag wil voortzetten. Voor de meeste activiteiten geldt dat hier geen vergoedingen tegenover staan. Het bestuur streeft ernaar om bekostiging mogelijk te maken van een aantal nog onbetaalde activiteiten. Op die manier willen wij de uitvoering bestendig maken en kunnen wij kwaliteit en kwantiteit van activiteiten binnen de stichting borgen.

De tien voornaamste activiteiten van Zwerfie Rotterdam zijn:

1. Opruimacties

Opruimacties vinden bij voorkeur plaats op plekken met ecologische impact. Denk aan waterkanten, kades en stadsnatuur. Opruimacties worden gehouden met vrijwilligers en gefaciliteerd door de coördinator die zorgt voor voldoende materialen, indien nodig voor een drankje en koek ter plekke, afvoer van afval en voor andere benodigdheden, zoals bijvoorbeeld desinfectie. Daarnaast is het mogelijk om een opruimactie te laten begeleiden door onze coördinator in de rol van zwerfafvalgids, die hiertoe gemachtigd is om afspraken te maken met bijvoorbeeld bedrijven of organisatoren van evenementen of samenwerkingspartners zoals de Fietsersbond.

Foto: Opruimactie met vrijwilligers in de Keilehaven.

2. Zwerfafvalonderzoek

In de afgelopen jaren heeft Zwerfie Rotterdam met afvalonderzoek mooie resultaten bereikt. Denk aan deelname aan het landelijk peukenonderzoek, gezamenlijk met anderen in kaart brengen van plastic wikkels van Anta-Flu en knetterballen, maar ook aan lokaal onderzoek naar statiegeldontduiking (een nieuw onderwerp dat daarna aandacht heeft gekregen in de Tweede Kamer én is gebruikt in juridische procedures tegen overtreders). Ook doet Zwerfie Rotterdam mee met het monitoringsproject van Schone Rivieren. Na een handhavingsverzoek van Zwerfie over morsen van huishoudelijk afval door de AVR zorgde zwerfafvalonderzoek in twee havens voor onomstotelijk bewijs dat het overslagstation van AVR de bron was van aangespoeld afval. De stichting streeft ernaar om zwerfafvalonderzoek niet langer uitsluitend gratis te doen, maar dit te gebruiken als springplank naar betaalde opdrachten.

3. Signaleren

Zwerfafval is een spiegel van de maatschappij. Zo zagen wij al vroeg dat lachgas aan een opmars bezig was en hebben we verslavingsdeskundigen daarop kunnen wijzen. Maar denk ook aan vondsten die van belang kunnen zijn bij politieonderzoek, het ontdekken van nieuwe merken flesjes en blikjes die onwettig geen statiegeldlogo dragen of het waarnemen van opvallende veranderingen in aangespoelde items op rivieroeveren. Zo was de vondst van sponsballetjes aanleiding voor de milieudienst om onderzoek te doen naar de herkomst en heeft een locatie met opvallend veel pur ertoe geleid dat een nabijgelegen bedrijf het kavel hermetisch heeft afgesloten door inzet van Zwerfie Rotterdam.

Foto: Leerlingen ruimen zwerfafval op in Spangen en spelen Zwerfie-bingo.

4. Educatie

Zwerfie Rotterdam geeft al jarenlang gastlessen op scholen. Onze vaste gastdocent en tevens oprichter en coördinator van Zwerfie Rotterdam blijft dit op persoonlijke titel doen in naam van de stichting. Het pakket aan gastlessen wordt verder uitgebreid en bovendien volgt in het najaar van 2023 een proef rond de afvalvrije school, geïnitieerd en uitgevoerd door de initiatiefnemer van Zwerfie Rotterdam. Wij willen daarnaast de focus in het komende jaar verbreden naar het hoger en/of universitaire onderwijs, waarbij studenten worden uitgedaagd om innovaties te bedenken om bijvoorbeeld verwaaien van afval in het water te voorkomen of zwerfafval beter af te vangen bij gemalen. Dit pad was al ingezet en de stichting steunt deze ontwikkeling.

5. Beleidsbeïnvloeding

De afgelopen jaren is ruime ervaring opgedaan met lokale beleidsbeïnvloeding, zowel ambtelijk als via de gemeenteraad. Dit heeft geleid tot beleidsveranderingen op velerlei aspecten; van het verstrekken van deugdelijke afvalgridders aan inwoners tot en met de komst van ruilkasten om de levensduur van producten te verlengen. Op de website van Zwerfie Rotterdam is meer te lezen over de behaalde successen. De stichting wil verder bouwen op de goede reputatie en relaties van Zwerfie Rotterdam om meer resultaten te boeken. In geval van het bedrijfsleven zijn lokale successen ad hoc geweest. Hierin zien wij kansen om opgedane relaties te verdiepen en te komen tot meer ingrijpende wijzigingen van beleid bij derden.

6. Eigen projecten

Zwerfie beheert momenteel twee leenkasten met opruimmaterialen in de ruige stadsnatuur op de Spoordijk in Spangen. De materiaalkosten zijn gefinancierd vanuit een bewonersinitiatief, maar het beheer en onderhoud is vrijwilligerswerk. Het gaat nog om een proef die afloopt in november 2023. Daarna zal met de samenwerkingspartners Natuurlijk Spangen, de Groene Connectie en de Roze Brigade worden besloten hoe en of wij hiermee verder gaan. Zwerfie voert dit jaar in de wijk Botu ook een project uit rond clean graffiti met leuzen over zwerfafval. Het voornemen is om vaker op projectbasis eigen voorstellen in te dienen bij overheden en fondsen en die zo mogelijk tot uitvoering te brengen op basis van declarabele uren.

Foto: Deze fles Lodaline is door Zwerfie Rotterdam gevonden in 2019 en is van vóór 1953.

7. Zwerfeologie

Binnen de zwerfafvalgemeenschap heeft Zwerfie Rotterdam een naam opgebouwd met het fenomeen zwerfeologie. Dit betekent dat oude items die worden aangetroffen bij het zwerfafval, worden gedateerd. Dit is een tijdrovende klus. De items vertellen een verhaal over de geschiedenis van het verpakken van producten en ze vertellen het verhaal over de niet afbreekbaarheid van materialen. Zwerfie Rotterdam gebruikt dergelijke items onder meer op scholen, op markten, tijdens Buitenspeeldagen, in bibliotheken en tijdens zwerfafvaltochten. We hebben nog grote wensen, zoals een rijdend Zwerfie-museum met topstukken uit de collectie van Zwerfie Rotterdam. Een half jaar geleden hadden wij bijna de kans gehad om dit te realiseren, maar door tegenslag ging dat niet door. Wij hebben als doel om de collectie in de komende drie jaar te ontsluiten en zichtbaar te maken.

8. Werkgroepen

Zwerfie Rotterdam zit in een aantal inhoudelijke werkgroepen die een concreet doel nastreven. Eén werkgroep op initiatief van Zwerfie gaat over het uit-faseren van plastic wietzakjes. Een andere werkgroep houdt zich bezig met het realiseren van een plasticvrije markt. Zwerfie Rotterdam heeft in de persoon van onze coördinator veel deskundigheid in huis en ziet kansen om deze deskundigheid te gebruiken door declarabel projectleiderschap te verkrijgen op een aantal thema's zoals de plasticvrije markt. Aanbod kan aansluiten bij door Zwerfie Rotterdam geïnitieerde en vastgestelde beleidsdoelen van de gemeente Rotterdam, maar denk ook aan omliggende gemeenten. De deskundigheid kan ook worden benut door betaald beleidsadvies te geven, hoewel dit zich slecht verhoudt met lobbyen voor ander beleid. In dit spanningsveld zal een deel van de activiteiten van Zwerfie Rotterdam per definitie vrijwillig zijn of gefinancierd moeten worden uit een derde bron, in casu een basissubsidie.

9. Advies en ondersteuning

Zwerfie geeft gevraagd en ongevraagd advies over zwerfafvalgerelateerde kwesties, met name aan ambtenaren en raadsleden. Dat kan gaan over nieuwe beleidsdocumenten, het delen van kennis in gesprekken met ambtenaren, het aankarten van verbeterpunten in de uitvoering of communicatie van de gemeente, het aanleveren van deelnemers voor bijvoorbeeld 'Bakkie voor een Zakkie' of bijvoorbeeld om het identificeren van ontwikkelingsopties voor de app MeldR. Denk daarnaast aan advies en ondersteuning aan nieuwe opruimgroepen in Rotterdam en daarbuiten of aan het geven van lezingen, speeches of deelname aan buitenactiviteiten van derden, bijvoorbeeld door middel van zwerfie-bingo. Het geven van ongevraagd gratis advies leidt regelmatig tot positieve ontwikkelingen die wij niet zouden hebben bereikt als adviezen alleen kunnen worden gegeven indien daar projectgeld tegenover moet staan.

Foto: Door lobby van Zwerfie Rotterdam is het oplaten van ballonnen vanaf 2020 niet meer toegestaan.

10. Bezorgservice opruimmaterialen

Bewoners die goede opruimmaterialen wensen kunnen terecht bij Zwerfie Rotterdam. Wij brengen op aanvraag een kwalitatief goede grijper en vuilniszakhouder tot aan de voordeur. Door lobby van Zwerfie zijn goede grijpers inmiddels ook verkrijgbaar bij de gemeente, maar voorheen was dit niet het geval en waren inwoners die wilden participeren met opruimen afhankelijk van de materialenservice van Zwerfie Rotterdam. Deze functie is nog steeds nuttig voor het werven van vrijwilligers. Wij detecteren op deze manier de doelgroep om aan ons te

verbinden. Deze opruimers zijn onze achterban die ervoor zorgen dat wij een sterke organisatie vormen met de benen middenin de samenleving. Het zijn onze ogen en oren in de stad en ook de mensen die opruimlocaties adopteren en daarvoor verantwoordelijkheid willen dragen. Zij zijn de basis waardoor wij als opruimers recht van spreken hebben en succes kunnen behalen.

10. Ontwikkelen nieuwe activiteiten

De stichting wil onderzoeken of wij nieuwe projecten kunnen ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan een *Right to Challenge* om het beheer over te nemen in gebieden met veel afvalproblematiek. Dit kan bijvoorbeeld óók bij gebiedsbeheerders als Prorail, Staatsbosbeheer of Sparta. Het rijdende Zwerfie-museum is een ander idee. Denk ook aan de aanschaf van een eigen boot om het gebied Schie tot en met Schiedam te gaan schoonhouden vanaf het water (nu is dit een witte vlek t.a.v. afvalvissen). Ook op gebied van afvalpreventie willen we ons sterker manifesteren de komende drie jaar. Begin 2023 is al een mooie start gemaakt met de Afvalchallenge tijdens de staking van de reinigingsdiensten. Deze focus op afvalpreventie willen we door vertalen naar doelgroepen zoals scholen. Een plan daarvoor ligt klaar om bij BOOR-scholen uitgetest te worden in de tweede helft van 2023.

Op gebied van inkomenszekerheid van onze praktisch coördinator gaan wij op zeer korte termijn aan de slag om een basissubsidie aan te vragen bij een fonds en/of overheid voor het dekken van allerlei activiteiten waarvoor wij geen factuur kunnen sturen. Het gaat om een breed pakket. Op dit moment kunnen feitelijk alleen gastlessen zichzelf bedruipen en is het overige werk op vrijwillige basis. Daarin willen wij een omslag teweeg brengen, zodat het werk van Zwerfie Rotterdam duurzaam kan worden voortgezet. Dit laatste heeft hoge prioriteit in het eerste beleidsjaar van Stichting Zwerfie Rotterdam.

De coördinator zal zich naar verwachting in 2024 als zzp-er inschrijven bij de Kamer van Koophandel en vanuit die hoedanigheid verbonden zijn aan Stichting Zwerfie Rotterdam. Wij gunnen hem vrijheid om Zwerfie Rotterdam door te ontwikkelen en daarin in overleg en samenwerking met het bestuur een pad te kiezen en bewandelen. Daarbij hoort dat hij Zwerfie Rotterdam mag vertegenwoordigen als zzp-er. De praktische en dagelijkse coördinatie blijft vooralsnog in portefeuille bij de oprichter van de stichting, in casu de coördinator, tenzij wij in de toekomst daartoe anders besluiten of hij zelf besluit om een stap terug te doen. Dit laatste is niet onze verwachting en het doel is om bestaanszekerheid te garanderen in belang van het statutaire doel van de stichting. Vanzelfsprekend werkt het bestuur ook aan de stabiliteit op langere termijn, waarbij vervangbaarheid van de coördinator ook een factor is.

11. Activiteiten mét mogelijke externe financiering

Voor de duurzame inzetbaarheid van de coördinator zijn inkomsten nodig. Het bestuur van de stichting ziet een aantal activiteiten als kansrijk voor financiering met projectsubsidies of vergoedingen.

- Aanschaf en inrichting van een rijdend Zwerfie-museum voor inzet/inhuur op locatie (op groene festivals, scholen, educatie).
- Vaartochten plasticvissen in het gebied Schie tot Schiedam (subsidie waterschap voor sloep).
- Gastlessen op scholen via Campus010 en de gemeente Rotterdam.
- Zwerfafvalonderzoek (bijvoorbeeld in opdracht van Recycling Netwerk Nederland, ILT, AVR, DCMR, gemeenten of andere gebiedsbeheerders).
- Bijzondere activiteiten zoals Buitenspeeldagen.

Foto: Clean graffiti in Bospolder.

- Projecten in de wijken (opzetten: Challenge per straat, clean graffiti, muzikale cleanups, enz)
- Tegen betaling beheer buitenruimte overnemen van grondbezitters zoals Prorail en Sparta.
- Innovatiestimulerende projecten (bijv. afvangrand kades, afvangsysteem gemalen).
- Opruimacties met zwerfafvalgids voor bedrijven en organisaties.
- Projectleiderschap op deelgebieden van het gemeentelijk beleid.

12. Onrendabele activiteiten waarvoor een basissubsidie benodigd is

Hieronder staan activiteiten waarvoor wij geen factuur kunnen versturen en die zich niet laten vangen in een afgebakende projectaanvraag. Ze zijn niet kansrijk om voor een projectsubsidie in aanmerking te komen en de activiteiten hebben veelal een permanent karakter. Voor deze activiteiten wil het bestuur een basissubsidie realiseren.

Foto: Opruimactie met vrijwilligers van Zwerfie Rotterdam aan de Lekhaven.

- Organiseren van opruimacties met vrijwilligers aan de waterkant en in de natuur.
- Signalering van ontwikkelingen in de samenstelling van zwerfafval en daarop acteren.
- Lobby en samenwerking voor minder (zwerf)afval.
- Opzetten en ondersteunen van wijkopruimgroepen (voorbeelden in Schiebroek, Delfshaven, Feijenoord).
- Promotie van het opruimen van zwerfafval door genereren van publiciteit + interventies op sociale media.
- Vraagbaak en ongevraagd advies aan ambtenaren.
- Deelname aan adviessessies, voorlichtingsavonden, werkgroepen met vrijwilligers en bewoners en klankbordgroepen (bijvoorbeeld t.b.v. suggesties ter verbetering van MeldR).
- Beheer van onze Leenkasten met opruimmaterialen.
- Werving vrijwilligers/vrijwilligersbeheer- en behoud van het vrijwilligersbestand.
- Het beheren en inzichtelijk maken van de collectie historisch zwerfafval.
- Doorgeleiden van personen naar de gemeente of naar derden (bijvoorbeeld Bakkie voor een Zakkie of potentiële beheerders van nieuwe leenkasten).

- Webbeheer, communicatie en persvoorlichting.
- Praktische beheertaken voor Stichting Zwerfie Rotterdam (verslaglegging, implementeren van relevante regelgeving, het opzetten van een administratie, jaarstukken opstellen, risico's verzekeren, het doorlopen van de aanvraagprocedure voor een ANBI-status, enzovoort).

13. Praktische zaken

Nu Zwerfie Rotterdam een stichting is geworden, zal het bestuur een aantal praktische zaken moeten inregelen en organiseren. Het gaat dan om verslaglegging, implementeren van relevante regelgeving, het opzetten van een administratie, jaarstukken opstellen, risico's verzekeren, het doorlopen van de aanvraagprocedure voor een ANBI-status, enzovoort. Het optuigen van werkzaamheden vanuit de stichting zal in het eerste beleidsjaar onze aandacht vragen.

14. Tot slot

Dit is het eerste Beleidsplan van Stichting Zwerfie Rotterdam voor de periode 2023 tot 2026. Wij zijn aan de ene kant een sterke bestaande organisatie met een historie en aan de andere kant een nieuwe onbeschreven stichting die haar weg gaat zoeken in een veld van nieuwe mogelijkheden en uitdagingen. Wij beseffen dat dit Beleidsplan niet volledig dekkend zal zijn. Het is richtinggevend, maar niet alomvattend. Wij behouden ons natuurlijk het recht voor om gaandeweg bij te sturen of nieuwe ideeën tot bloei te laten komen die in dit Beleidsplan niet aan de orde zijn gekomen. Wij zijn als bestuur enthousiast en leergierig. Met nieuwe inzichten komen ongetwijfeld nog meer nieuwe plannen. Wij gaan het avontuur aan!

Ingrid Duindam
Voorzitter Stichting Zwerfie Rotterdam

